

podle domnění těchto dědiců prý o pozůstalém jmění vědí po případě mají vědomost o jeho zamlčení nebo zatajení, a jde o to, zdali dědicům přísluší oprávnění činiti při roku k složení vyjevovací přísahy na dovolací rekurenty k předmětu vyjevovací přísahy, to jest ohledně zůstalého jmění případně jeho zamlčení nebo zatajení, dotazy. První soud toto oprávnění odpůrcům dovolacích rekurentů vůbec odepřel a žádného dotazu k předmětu přísahy nepřipustil, rekursní soud oprávnění k dotazům odpůrcům dovolacích rekurentů přiznal. Tomuto rozhodnutí rekursního soudu brání se dovolací rekurenti neprávem. Právo dotázek v řízení o složení vyjevovací přísahy nelze vyloučiti. Doslov čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s. práva dotázek nevyklučuje a toto právo vyloučiti nelze také vzhledem k povaze věci najmě účelu vyjevovací přísahy. Vyjevovací přísaha sloužiti má k seznání jmění, k jeho objevení a, aby toho bylo dosaženo, nutno přiznati účastníkům právo k předmětu vyjevovací přísahy, tedy o jmění, o jeho součástech, o tom, kde jest, pokud se týče o jeho zamlčení neb odstranění činiti na toho, kdo vyjevovací přísahu má složiti, dotazy. Oprávnění činiti dotazy na stranu skládající vyjevovací přísahu nevadí, že v případě, o který jde, dovolací rekurenti podvolili se vyjevovací přísaze bez rozsudku a bez exekučního titulu. O důsledcích této okolnosti v případě, že by dovolací rekurenti odepřeli zodpověděti dané jim otázky, zejména zda bude lze odpověď na dotazy na nich vzhledem k uvedené okolnosti vynutiti, není nyní třeba uvažovati. Ve spisech nemá dále opory a jest prozatím jen domněnkou dovolacích rekurentů, že prý odpůrci zamýšlejí dotazy zvědět a v tom směru otázky činiti, co bylo s majetkem zůstavitelovým ještě za jeho života a jak bylo s ním hospodařeno. Jak správně vyslovil rekursní soud, mohou se otázky týkati toliko předmětu vyjevovací přísahy, tedy jen pozůstalostního jmění, pokud se týče jeho zamlčení a zatajení a, aby z tohoto rámce otázky nevybočily, bude věcí soudce rok řídicího a k tomu zajisté z vlastního zájmu budou hledět i sami dovolací rekurenti. Jestliže podle uvedeného pochybil první soudce, když kladení otázek předem vůbec nepřipustil, není tato vada zhojena složením přísahy a tato okolnost nevadí, by přes to bylo oprávnění k dotazům na dovolací rekurenty jejich odpůrcům přiznáno. Dovolací rekurenti poukazující na tuto okolnost, neprávem se domáhají toho, by právo otázek bylo zájemníkům na složení vyjevovací přísahy odepřeno.

Čís. 7017.

Byla-li podána původně žaloba určovací, již žalobce za řízení v prvé stolici opravil v ten smysl, by žalovanému bylo uloženo též plnění, a žalovaný proti opravě ničeho nenamítal, soud prvé stolice však vynesl rozsudek pouze podle původní žalobní žádosti, aniž by byl žalobce napadl nevyřízení své opravené žalobní žádosti, nelze k této okolnosti hledět z úřadu a dlužno určovací žalobu zamítnouti, byly-li tu podmínky žaloby o plnění.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1927, Rv I 479/27.)

Žalobkyně žalovala o určení, že žalovanému nepřísluší nájemní právo ke kuchyni a že jest žalovaný povinen to uznati. Za řízení v první stolici opravila žalobkyně žalobní prosbu v ten smysl, by žalovaný byl uznán také povinným, zdržeti se všech dalších užívacích práv a do kuchyně již ani nevzkročiti. Procesní soud první stolice uznal podle původní žalobní žádosti. K odvolání žalovaného odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Žaloba, jež byla základem projednávaného sporu, je podle své zevní úpravy, svého doslovu a konečného návrhu nepochybně určovací žalobou podle § 228 c. ř. s. Žalobkyně opravila sice žalobní žádost při roku ze dne 30. srpna 1926 v ten smysl, by žalovaný byl také uznán povinným, zdržeti se všech dalších užívacích práv a do kuchyně již ani nevzkročiti, a žalovaný projednával, nenamítaje ničeho proti opravě, o opravené žalobě dále, takže by tu bylo i potřebné svolení odpůrcovo (§ 235 druhý odstavec c. ř. s.), kdyby bylo lze spatřovati v postupu žalobkyně změnu žaloby, t. j. rozšíření žaloby o určení v žalobu o plnění. Než soud první stolice pominul tyto okolnosti úplně mlčením a vydal rozsudek vyhovující původní — určovací — žalobní žádosti, nezmiňuje se o tom, proč opravy žaloby nedbal, pokládaje je patrně za nedovolenou změnu žaloby (srov. rozh. čís. 5868 sb. n. s.). Žalobkyně se spokojila s tímto rozsudkem určovacím a nepoužila právních prostředků proti částečnému nevyřízení její opravené žalobní žádosti (§ 423 c. ř. s.). Z úřední moci nelze k této okolnosti přihlížeti, neboť není zmatečností podle § 477 c. ř. s. Má se tudíž věc tak, jakoby se ona oprava žaloby vůbec byla nestala a jakoby bylo zůstalo při původní žalobě určovací. Proti té vytýká dovolání, opírající se o dovolací důvody §u 503 čís. 2—4 c. ř. s., právem, že nebyla přípustna, protože žalobkyně mohla podati ihned žalobu o plnění. Dovolací soud vyslovil a odůvodnil obšírněji již v přechetných případech (srv. na příklad rozh. čís. 4498, 6015, 6040 sb. n. s.) právní názor, že určovací žaloba je pro nedostatek zákonem (§ 228 c. ř. s.) žádaného zájmu na neodkladném zjištění zásadně vždy tam vyloučena, kde lze podati ihned žalobu o plnění, a že výjimky z této zásady lze připustiti jen tehdy, když žalobce měl pro takový mimořádný a zásadám procesní hospodárnosti se příčící postup zvláštní prokázané důvody. Žalobkyně takových důvodů ani netvrdila a ani jinak je nelze seznati z jejího přednesu a z ostatního průběhu sporu, zejména, když se uváží, že by se její právní zájem, jež k platnosti přiváděla projednávaným sporem, byl úplně vyčerpán kladným úspěchem opravené, ale bez jejího odporu pominuté žalobní žádosti o plnění. Bylo proto žalobu zamítnouti již z tohoto důvodu formálního práva a slušelo tudíž přiznati úspěch dovolání proti vyhovujícímu jí rozsudku, aniž bylo již třeba, obírat se ostatními vývody dovolatelovými.